

**Tapuewei wi'gatign
ta'n Poligap ewi'gmuaji
Golintewaq
Gegnugwataqan ugjit ula
wi'gatign**

Ula na ta'puewei wi'gatign ta'n Poligap ewi'gmuaji na mimajuinu'g Golintewaq. Telimaji goqwei ugjit me' mnaq emittugwalanew.

Teplutg na tla'tegen aq negmow getu gji'gtu'tij goqwei ugjit ma gis tla'tegegw ta'n teplumaji. Poligap migwimaji ta'n gegnu'tmuaji tla'taqatinew aq getu gji'toq jigs'tmuanew. Telimaji apigsigtuanew igtigig ta'nig gis jiglita'jig lue'utigtug aq apoqonmuanew mu nugu tla'taqatinew. Poligap migwimuaji ta'n Gjinisgam Gisiteget wele'waji aq telteg negmow welewa'tiji igtigig. Pjiliw ta'nig nutma'tijig Selusalemg aq maw Jutiaewa'gig ta'n Se'sus na Westaulg tleiawit.

Poligap etl lugowatl Gisitegelitl aq telimaji mimajuinu'g na pilei gisagnutmamgewe'l. Poligap je tlia gitnmat aq welmaje'g wejo'tg gisa'lan mimajuinu'g majulgwalanew Gisitegelitl.

Getu' tlimugsi'gw ta'n goqwei Gisiteget gis tla'teget ugjit ejigla'lugsi'gw ta'n lue'uti assumugsi'gup.

Ta'n goqwei ewi'gas'g ula wi'gatignigtug

Poligap miwatmuatl Gisitegelitl (1.1-11)

Ta'n goqwei Poligap elugwatg ugjit ulapetmnew na Golintewaq (1.12-7.16)

Amujpa gmetug iga'tug ta'sg suliewei ugjit apoqonmuanew Nisgam ugtmimajuinumg ta'n ewle'jutiliji (8.1–9.15)

Nisgam megnatl Poligapal ugjit apostale'witewilitl (10.1–12.21)

Ugtejgewe'l glusuaqann ugjit witapaq (13.1-13)

¹ Nige' ni'n Poligap epa'si, aq ap ewi'gmuloq, ta'n getlams'tasultioq Gjinisgamewigtug, na 'gjigan Golint, aq maw 'ms't ta'n te'sijig Gjinisgam ugtmimajuinumg, Gli'gewa'gig. Ni'n aq Timoti, 'gjig-naminu Se'suguliewigtug, wel'ta'sualuleg. Ni'n na Se'suguli ugtapostale'witemul, muta Gjinisgam Gisiteget tel'te'tg'p.

² Etamgig, Gjinisgam gujjinu aq Gjisaqamaw Se'suguli uleiugsinew aq ignmugsinew uggelul'gmuow, aq wantaqo'ti 'ggamlamunuaq.

Poligap miwatmuatl Gjinisgaml

³ Ge' miwatmuanej Gjinisgam, ta'n Gjisaqamaw Se'suguli ujjl. Negm na gujjinu, aq mawi ewlitemaji mimajuinu'g, apoqonmuaji aq apgnua'laji.

⁴ Apjiw apgnua'lugsi'gw aq melgignewa'lugsi'gw ta'n tujiw gitnm'ti'gw. Na tujiw wijej gis tli apgnua'latesnu igtigig, ta'nig mil gitnm'ti'tij. Apgnualgig pa wijej aq Gjinisgam ta'n teli apgnua'lugsi'gup, aq teli ewlitemugsigup.

⁵ Ginu tel piam gitnm'ti'gw, ta'n Se'suguli tel gitnmap, gatu elt mawi apgnua'lugsitesnu, aq ulgwija'lugsitesnu. ⁶ Ninen maw gitnm'tieg'p ta'n tujiw pegisitulo'q gelu'lg agnutmaqan, ta'n gisi ugs'ta'titoqs'p, na gilew weji apoqonmugsioq. Ta'n tujiw Gjinisgam apgnua'lugsieg, na wijej

gilew tli apgnua'lugsitoqs'p aq apoqonmugsi-toqs'p. Ignmugsi-toqs'p na ml'gigno'ti ugjit gisipugutmnew, na wije'i gitnmo'qon ta'n ninen gisipugutmeg'p. Etna na ula ugjit Gjinisgam ignmugsi'gw gitnm'tinenu glaman apgnualatesnu igtigig. ⁷ Elita'sual'g't Gjinisgam apgnua'lugsinew aq apoqonmugsinew aq geitueg na tla'tegetew ugjit gilew. Geitueg ta'n tel gitnm'tioq ta'n ninen tel gitnm'tieg'p elt gilew tli apgnua'lugsitoqs'p ta'n ninen teli apgnua'lugsieg'p aq apoqonmugsieg'p.

⁸ Nigmatut ta'nig getlams'tasultioq getu migwimuloq ta'n tel gitnm'tieg'p E'siaewa'gig eimu'tie'g. Pajiji ma'mun gitnm'tieg'p aq amasgipnnugsieg'p. Tel ta'sieg'p ma saputawsultiweg. ⁹ Tel'ta'sieg'p 'lpa 'npu'titesnen. Mo eigtnugup tami ta'n tli apoqonmasultitesnen. Na ula wet tliaq glaman ma' lita'sualsultiweg gatu awna lita'sualatesnen Gjinisgam, ta'n gisi unaqo'laji nepu'tilipni. ¹⁰ Enmi amasgipnnugsieg'p, glapis suel ne'po'qsieg, gatu Gjinisgam westaugstieg'p. Wije'i siaw tla'tegetew. Westaugstieg te'sigisg'g aq geitueg siawi ugs'taugsitesnen. ¹¹ Pipanimuleg siawi apoqonmuinen, ta'n teli a'sutmessewieg. Na tujiw pugwelgig mimajuinu'g miwatmua'tital Nisgamal ta'n teli asitemugsioqol uga'tutmaqanmual ugjit saputa'lugsinen. Na wet tl miwatmua'tital Gjinisgaml.

Ta'n goqwei Poligap telsumsip, mo gis tla'tegegup

¹² Mawi ul'ta'sultieg gis tluenen, teta-pua'taqatieg'p mimajuinuigtug aq me' piam

ugjit gilew ta'n te'sioq. Gjinisgam gejugsiieg mo wesgiji angamusultiweg. Elita'sualg't ilgwenugsinen mu ninen ta'n teli angita'sultiweg. Negm Gjinisgam teli ul'telmugsieg'p ignmugsinen ml'gigno'ti ta'n tli tetapua'taqatinen aq ntangita'suaqanminen telimugsieg na tlian. ¹³ Ewi'gmuleg pas'g ta'n goqwei gis gittoqs'p, aq gisi ns'tasultitoqs'p aq mo goqwei mimgwa'tulueg'p. Mo tetuji ul nenuiwoq pas'g pualuleg ugsua'tun ta'n tel wi'gmuloq. Elita'si ugjit wajui ns'tmu'tinew, ¹⁴ ta'n goqwei nige' pas'g gijga nestasultioq. Ta'n tujiw Gjisaqamaw Se'sus uguna'gwegm iga'qt'tew, gilew gisi ul'ta'sultitoqs'p ta'n ninen teli pgsitule'g gelu'lg agnutmaqan glaman ugs'ta'titoqs'p aq ninen ul'ta'sultitesnen ta'n teli gtlams'tasultioq.

¹⁵⁻¹⁶ Tetuji gji'tuap ula. Etna na ugjit gisita'siap 'nqa'sin aq nat nmu'linew gesgmnaq siawa'siw Masetoniaewa'gig. Gisita'siap mittugwalulinew ta'n tujiw pm lia'n na'te'l aq ap ta'n tujiw pmi apaja'sian. Na tujiw apoqonmating ugsua'tultoqs'p ta'n tl lia's Jutiaewa'gig. Na tujiw tgwangatetew ta'n tli ulapettoqs'p. ¹⁷ Gatu mo gis jugu'ewap. Etna na ugjit pipanimtultioq ta'n goqwei weji sa'se'wita'siap? Etug jel tel'ta'sultioq menaq ta menaqqajewei gisita'siw? Gisna tele'i pa wije'i aq ugs'tqamugewa'j ta'n nujinm'ji'muet. Ta'n pas'g goqwei wel'te'tg gatu ma tla'tegegw. ¹⁸ A' na moqwa'. Gjinisgam na teliaqewei aq ni'n na Gjinisgam ugtapostale'witemul. Teliaq teluei. Ma egs'pugua'luluoq. Teliaq ta'n gis tlimuloq. ¹⁹ Se'suguli, Gjinisgam uggwisl, wesgumg'tt'pnig Sailas, Timoti, aq

ni'n. Ma negm ewnasimuluoq. Ta'n tujiw teluej e'e. Apjiw tla'tegetew menaqqajewei ta'n teluej. Negm na maw gi'gwajiet. ²⁰ Etna na negm Se'sus tela'teget 'ms't ta'n Gjinisgam teli tplumugsi'gup. Ta'n te's'g goqwei glutmug Gjinisgam, amujpa na wet sapu tl lugwet Se'suguli ugwisunmg. Amujpa gtlams'tmug Gjinisgam na tla'tegetew ugjit ginu. Na tujiw gis tluetesnu, "Na tliatew." Na tla'taqati'gw Gjinisgam gepmitelmatesnu. ²¹ Etna na negm Gjinisgam ta'n siaw gisa'lugsi'gup gisipugutmnenu ta'n teli gtlams'tasulti'gw Se'suguliewigtug. Etna na Gjinisgam ta'n gisi mgnugsi'gup ugjit lugowanenu. ²² Gegnugwalugsi'gup ugjit negmewe'n, ta'n tujiw ignmugsi'gweg Wejuli Nisgaml 'ggamlamuninaq glaman 'gjittesnu ginu na Gjinisgam un'jang aq 'msntesnug ta'n te's'g goqwei teplumugsi'gup. Ta'n tujiw Wejuli Nisgam mesnuj smtug 'ggamlamun sa'se'wigwija'tultew aq na tujiw Gjinisgam gtu' tetapua'lates, aq ignmugsinenu ml'gigno'ti gis tla'taqatinenu.

²³ Gjinisgam ugwisunmg etl tluei teliaq telimuloq. Geitoq ta'n telgwig 'ngamlamun. Mo getu ewlgwija'luluoq ta'n tl majiaqa'lultoqs'p. Etna na ugjit gisita'siap mo pe' lien Golint. ²⁴ Mo wejo'tmueg assumulinen ta'n teli gtlams'tmu'tioq gatu awna maw luguti'gw glaman 'ms't ulgwijultitoqs'p. Melg'pugutmoq ta'n teli gtlams'tasultioq Se'suguliewigtug.

2

¹ Gisita'siap ugjit ula. Ma liew nugu aq gisa'luloq ewlgwijultinew. ² Muta gisa'luloq

ewlgwijultinew, wen i'ttew ta'n ni'n welgwija'lit? Gilew pas'g gis tla'taqatitoqs'p aq ma gis tla'taqatiwoq ni'n ewlgwija'luloq. ³ Etna na ugjit weji wi'gmuloqop na wi'gatign. Mo getu liewa's ugjit ewlgwija'lulinew gilew na mimajuinu'g ta'n ulgwija'ligoq. Tel'ta'si ta'n tujiw ni'n ulgwijinan na gilew elt ulgwijultitoqs'p. ⁴ Metuitedmap wi'gmulinew. Suel gaq suisga's'g 'ngamlamun aq pugwelg'pnn 'nsaqpigunn nisiaqal. Mo getu ewlgwija'luloqop gatu amujpa neia'tuloqop ta'n tetuji gsaluloq aq ta'n tetuji asgaiwig ta'n goqwei teliaq ugjit gilew.

Apigsigtug ta'n wen gis gawasga'sit aq ejigla'sit ta'n teli opla'tegej

⁵ Etna na ula ugjit weji wi'gmuloqop ugjit na mimajuinu ta'n tel pata'tegep. Gisa'toqop gitnmo'qon aq ewlgwija'lip, me' ma'muni ewlgwija'lugsioqop gilew je mu ni'n. ⁶ Mawi ultesgatultioq aq gis tla'taqatioq ta'n telimuloq aq negm gi's gisi ugtapet. Na nige' tepiaq. ⁷ Gis gawasga'sit aq ejigla'sit ta'n teli opla'tegej, aq na nige' 'ms't ta'n te'sioq apigsigtug aq ulgwija'lug. Mut ignmuanew siawi ewlgwijin glapis mo nugu gisipugutmug aq glapis mu nugu 'gtlams'tasigw. ⁸ Gatu nige' etawaqtmuloq apaja'lug mawi ultesgatultioq aq gnuatug ta'n tetuji gsaloo. ⁹ Weji wi'gmuloqop na wi'gatign ugjit 'gji'tunew jigs'tuineu ta'n telimuloq. Na nige' telimuloq, "Apigsigtug!" ¹⁰ Ta'n tujiw wen apigsigtuoq elt ni'n apigsigtaq, aq ta'n tujiw ni'n apigsigtaqap, wet tla'tegei Se'sus ugwisunmg ugjit ggelu'lgmuow. ¹¹ Ta'n tujiw wen gis

gawasga'sit aq ejigla'sit ta'n teli opla'tegej, apigsig-tug, glaman ma Gjimm'tu gis lue'wa'lugsigw aq ma' gistesgugsigw. Weli gji'tu'g ta'n telsigej negm. Na.

Poligap sespelmatl Taitusal

¹² A' na nige', ta'n tujiw elianeg na 'gjigan Tloas, ugjit naji pestunmn na gelu'lg agnutmaꝓan ugjit Se'suguli, gisi ma'muni al pestunmugapnn muta Gjisaꝓamaw pana'tuapni uggamlamunual ugjit na mimajuinu'g jigs'tmu'tinew. ¹³ Gatu wesam ma'mun sespeta'siap muta mo gis wejiaꝓap na'te'l Taitus, 'njignam. Na tujiw telimg'pnig negmow ta'nig getlams'tasultijig, “Ap nmu'ltoꝓs'p,” aq siawa'siap Masetoniaewa'gig.

E'wmug na ml'gigno'ti ta'n Westaulg ignmugsi'gw

[Gisi wissuigno'taꝓatitesnu lue'uti, e'wmug na ml'gigno'ti ta'n Westaulg ignmugsi'gw. Apjiw gis luetaꝓ ta'n tujiw weljema'gewei nasgmn aq pa na wijej gis luetaꝓ wen ta'n majulgwalatl Westaulgl.]

¹⁴ Majulgwalug Se'suguli ta'n teli apjiw ilgwenugsi'gw, gisi wissuigno'taꝓatitesnu lue'uti. Nige' gis nmitutew 'ms't wen ta'n tel gawasga'lugsi'gweg aq ta'n tel mimajulti'gw Gjinisgamewigtug te'sigisg'g. E'wugsi'gw ugjit usgumanenu Se'suguli glaman na agnutmaꝓan ugjit se'sa'sgt'tew 'ms't tami pa wijej aq weljema'gewei. Miwatmaꝓat Gjinisgam ugjit ula. ¹⁵ Ta'n tujiw Se'suguli eig 'gtinnenaꝓ tetapua'lug Gjinisgam pa wijej aq weljema'gewei muta Gjinisgam nemiatl Se'susal eimlij 'gtinnenaꝓ. 'Ms't ta'nig westa'tijig aq ta'nig mo westa'ti'gw

geitu'tij Se'suguli eig 'gtinnaq muta pa wije aq weljema'gewei nasgmn. ¹⁶ Ta'nig mo getlams'tasulti'gw mo wels'tmi'ti'gw ta'n tujiw wesgutmeg mn'tua'gig aq wa'so'q. Etna na pa wije aq ta'n goqwei jjemmaq ugjit negmow. Mo wesua'tu'tigw aq mn'tua'gig siawi 'lta'taq. Gatu awna ta'nig westaultijig, wels'tmi'tij ugjit negmow, pa wije aq weljema'gewe'l. Ugsua'tu'tij aq 'lta'taq wa'so'q. Wen tepawgtit ta'n lugwattew ula 'lgowaqan? ¹⁷ Pas'g negmow ta'nig gigwajia'tijig Gjinisgamewigtug. Mo ninen telo'ltiweg pa wije aq pugwelgig igtigig ta'n teli ugsua'tu'tij Gjinisgam ugglusuaqanml ta'n goqwei mawi anawgtig. Mo gesite'tmi'ti'gw. Pas'g teli ugsua'tu'tij pa wije aq goqwei pas'g gisi ntuisgetunew ugjit suliewei. Gatu ninen gigwajia'gewei pestunmatmeg. Ninen na Se'suguli ugtlugowinumg aq ugml'gigno'tim wet sapu tl lugweg nineneg. Gjinisgam petgimugsieg'p aq nemugsieg. Na teli usgutmeg gigwajia'gewei aq gis lita'sualitesnen.

3

Nisgam pilei gis agnutmamgewei ta'n wet lugowug

¹ Mut tli ugsua'tunew 'st'ge' ap tl ginualsultinen. Mo ninen wije telo'ltiweg pa wije aq igtigig ta'nig nuji pestunmu'tijig. Pegisitu'tipnn wi'gatignn ugjit musga'tugsinew ta'n wenulti'tij, ap puattaq wi'gatignn wejiaqal gileweg musga'tuanew ta'n wel'te'tmoqol. ² Gatu ninen mo menugewegl wi'gatignn ugjit musga'tugsinew ta'n wenultieg. Ta'n goqwei

gis gina'muleg'p gis nmitas'gt'tew gilew ta'n tel pmita'ioq. Ta'n te'sijig gisi gji'tutaq aq gisi ns'tasultitaq ta'n tel pmita'ioq. Na pas'g telamu'g wi'gatign nuta'maieg. Apjiw migwitelmultesnen 'ngamlamuninaq aq ma awan'ta'sualulueg. ³ Ninen pestunmuleg'p na gelu'lg agnutmaqan aq getlams'tasultioqop Se'suguliewigtug. Musga'tuoqop ta'n tel mimajultioq na Se'suguli eig 'ggamlamunuaq. Gjinisgam ta'n apji mimajit iga'tugsioqop 'ggamlamunuaq wet sapu tl lugwet Wejuli Nisgamewigtug. Iga'tugsioqop gelu'lg agnutmaqan 'ggamlamunuaq glaman ma awan'ta'sultiwoq pa wije i aq wi'gas'g wi'gatignigtug, gisna gun'tewigtug. Gnn'mug 'ggamlamunuaq aq ma awan'ta'sultiwoq.

⁴ Se'suguli 'ntinnaq eig, etna na ugjit wet tlueieg ula. Elita'sual'g't Gjinisgam aq geitueg na tla'tegetew, wet sapu tl lugwet Se'suguliewigtug. ⁵ Mo tel'ta'sultiweg ninen gisi nguti tla'taqatitesnen ula 'lgowaqan. 'Lpa mo goqwei tepawgtinug gis tla'taqatieg Gjinisgamewigtug. Etna negm na Gjinisgam ignmugsieg ml'gigno'ti gis tla'taqatinen aq siaw munso'ltinen. ⁶ Etna na negm, ta'n ignmugsieg'p na ml'gigno'ti, aq apoqonmugsieg'p ta'n tel tling'j igtigig ta'n goqwei gisite'g'p, na pilei mawagnutmamgewei ugjit na gelu'lg agnutmaqan, ta'n gisi ugs'tawian mimajuinu'g. Mo telimaqatjig, “Amujpa jigs'tmoq ta'n te's'g goqwei 'tplutaqan Lesui'peweiei.” Ma gis waju majulgwatmuoqol, na ugjit 'pgisulaten mn'tua'gig. Gatu awna telimg'tjig, “Gtlams'tmug na gelu'lg agnutmaqan aq ignmug Wejuli

Nisgam ilgwenugsinew,” muta ignmugsitoqs'p iapjiwewei mimajuaƣan wa'so'q, siaw munso'ltinen. Etna na negm, ta'n ignmugsieg'p na ml'gigno'ti, aq apoƣonmugsieg'p. ⁷ Gjinisgam ugml'gigno'tim musga's'g aq paqtata's'g ta'n tujiw ignmuateg Mowisal na 'tplutaƣan ewi'gas'g gun'tewigtug. We'gaw Mowis ugsisgw paqtata's'g. Na paqtateg pem jigla's'g'p gatu Isle'laq mo gis siawi angama'tigupnn. ⁸⁻⁹ Ta'n tujiw 'tplutaƣan ignmuateg, Gjinisgam ugml'gigno'tim musga's'g aq paqtata's'g'p. Gatu ta'n tujiw mimajuinu'g ignmua'titl Wejuli Nisgaml ilgwengunew aq jigs'tmi'tij gelu'lg agnutmaƣan, na tujiw Gjinisgam ugml'gigno'tim me' ma'muni musga's'g ta'n tel gegnu pmita'tij pa wije'i aq paqtateg ugtmimajuaƣanmual. ¹⁰⁻¹¹ Je tlia Gjinisgam ugml'gigno'tim musga's'g aq paqtata's'g ta'n tujiw 'tplutaƣan ignmuateg, mo pegiji paqtatenugup. Mu nige' tel musga's'gtnug, mo nemitas'gtnug muta na gelu'lg agnutmaƣan me' gepme'g aq me' paqtata's'g je mu 'tplutaƣaneg aq iapjiwewe'tew me' aji paqtata's'g.

¹² Geitueg ula tlian. Etna na ugjit melgito'ltieg ta'n tel pestunmu'tieg aq mo goƣwei mimgwa'tueg. ¹³ Mo ninen wije'i telo'ltiweg pa wije'i aq Mowiso'q ta'n angune'g'p ugsis atla'wegnigtug ta'n tujiw gaq agnutmuateg mimajuinu'g Gjinisgaml ugglusuaƣanml, muta Isle'laq mo gis siawi angaptmua'tigup ugsisg. Paqtateg uljaq pem jigla's'g'p gatu wesam paqtateg'p. ¹⁴ Mo pas'g Mowis ugsis anguna'stnugup gatu maw ugtmimajuinumg ta'n teli ns'tmu'ti'tij. Aq je me' nige' gisgug, mo

gisi ns'tasulti'gw ta'n tujiw egitmi'tij ta'n goqwei ewi'gas'g Gjinisgam ugtwi'gatigng. Pa wijeꝓ aq mo nemitu'ti'gw ta'n goqwei anguna's'g glapis nat wen panega'toq. Mo gisi ns'tasulti'gw glapis ta'n tujiw lita'suala'tij Se'sugulial. Ignmugsitesnu 'ns'tasultinenu ta'n goqwei Nisgamewei. ¹⁵ Je me' nige' gisgug ta'n tujiw egitmi'tij Mowis ugt'tplutaqanml me' wijeꝓ mo gisi ns'tasulti'gw. ¹⁶ Ta'n tujiw ta'n pas'g wen gawasga'sit aq elita'sualaj Gjisaqamawul na tujiw gisi ns'tasitew. Pa wijeꝓ aq ma nmitun ta'n goqwei anguna's'g glapis nat wen pana'toq. ¹⁷ Gjisaqamaw na Wejuli Nisgam ignmugsi'gw mimajuaqan. Ta'n tujiw eig 'gtinnenaq iga'lugsi'gw ta'n teli ugjo'tmug gisi ugs'tawi'sultinew ta'n tel gugunmug Lesui'peweiei 'tplutaqan muta ma gis waju gugunmuggl. Gesgutoqutigup lue'utigtug gatu Wejuli Nisgam ejigla'lugsi'gw ta'n tujiw getlams'tasulti'gweg Se'suguliewigtug. ¹⁸ Ginu ta'nig getlams'tasulti'gw Se'suguliewigtug, gis siaw nmitutesnu Gjinisgam uggepmite'lgaqanm aq ugml'gigno'tim. Ta'n tel mimajulti'gw, pem tlo'lti'gw st'ge' Se'sus aq igtigig nmitu'titew, ma gisiga'tun. Etna na ula Wejuli Nisgam etl lugwet 'gtinnenaq, gisa'lugsi'gw me' gis tlo'ltitesnu st'ge', aq ugml'gigno'tim aq uggepmite'lgaqanm me' musga's'gt'tew 'gmimajuaqanminaq.

4

*Gjinisgam nat goqwei
mawi mgo'tig ignugsi'gw*

1 Gjinisgam, ta'n teli ewlitemugsi'gw, ignmugsieg'p ula ugtlgowaqan, aq mo punia'tiweg'p gatu awna munso'ltieg'p. 2 Mo winjigtnug ta'n teli angita'sultieg aq ejigla'tueg'p 'ms't goqwei mo tetaputenug aq ta'n mo weli angamgugtnug tla'taqatinen. Mo wejo'tmueg gistesguanen mimajuinu'g 'gtlams'tmu'tinew ta'n ninen teli gtlams'tmu'tieg Gjinisgamewigtug. Mo getu lue'wa'laqatjig. Mo gawasga'tueg Gjinisgam gelu'lg agnutmaqan. Menaqqajewei gegnua'taqatipnig teliaqewei. Ta'n tel mimajultieg aq ta'n tel thueieg menaqqajewei teliaqewei. Nisgam geitoq aq ta'n pas'g wen gis thuetew teliaq aq Gjinisgam apji nmugsieg. 3 Na gelu'lg agnutmaqan sangew menaqqajewei pestunmatmeg aq mo goqwei mimgwa'tas'gtnug, gatu ta'nig mo getu 'gtlams'tasulti'gw, na mimgwa'tas'g ugjit negmow, aq siawi lta'taq mn'tua'gig.

4 Mo getlams'tmi'ti'gw etna na ugjit na mn'tu gis gisa'lapni mo 'ns'tasultinew aq mo ugsua'tunew na gelu'lg agnutmaqan ugjit Se'sugulial ta'n tel gepmitelmaj ta'n negm Nisgamewilitl. Negmow pa wijej aq nepapigwo'ltijig. Mo goqwei gis nemitu'ti'gw muta oqonitpa'qigtug eimu'tijig. 5 Ta'n tel pestunmu'tieg mo wesgumsultiweg gatu awna wesgumg't Se'suguli. Negm na mawi espe'g igan-puguit. Amujpa na jigs'tug aq tela'taqati'gw ta'n negm tel puatg. Ninen elugowug't ugjit negm. 6 Etna na Gjinisgam ta'n teluep mujga amgwesewei, "Waseteg elateg oqonitpa'qigtug." Pa wijej Gjinisgam gisa'lugsi'gup 'ns'tmu'tinenu gelu'lg agnutmaqan ugjit Se'suguli 'ggamlamuni-

naq. Gisa'lugsi'gw 'gji'tuanenu negm uggep-mite'lgaqanm aq ta'n teli ul'telmugsi'gw pa na wi-jei aq waseteg wasoqweg oqonitpa'qigtug. Wegla nemituggul Se'suguliewigtug.

⁷ Gjinisgam ignmugsi'gup 'ns'tmuanenu wa'so'qewei gelu'lg agnutmaqan ugjit Se'suguli je tlia mo wen tepawgtigw. Etna na ugjit Gjinisgam ugml'gigno'tim musga's'g ta'n tel gegnu pmita'igw. Aq 'ms't wen gis nmittew Gjinisgam negm tela'tugsi'gup wet sapu tl lugwet ginueg. Je we'gaw mo tepawgtulti'gw mo ginu tela'taqatigup. Ginu pana wijei aq nat goqwei mawi mgo'tig wasuego'qigtug. ⁸ Gaqaisg gitnm'ti'gw, pas'g mo pegwatoqsi'gw. Jijuaqa goqwei teliaq, mo geitug ta'n tla'taqati'gup, gatu Gjinisgam apoqonmugsi'gw, ugjit 'gji'tunenu ta'n tla'taqatitesnu gatu mo punia'tigw.

⁹ Amasgipnugsi'gw, poqtatesgugsi'gw aq gwilugsi'gw gatu Gjinisgam mo eliamugsigw. Teli angamgug ta'nig getanugsi'gwig gisi wissuignemugsinenu, gatu Gjinisgam saputa'lugsitesnu.

¹⁰ Apjiw 'nsano'qonigtug eimu'tieg, mo geitueg etugjel ne'po'qsitesnen 'st'ge' Se'sus ta'n teli eig'p 'nsano'qonigtug. Glaman gis nmitta'q Se'suguli ta'n apji mimajit, 'ntinna'q eig, aq ugml'gigno'tim wet sapu tl lugweg 'ntinna'q, ta'n tel siawawgsultieg.

¹¹ Apjiw nsano'qonigtug mimajultieg muta elugowg't Se'suguli. Na tujiw gis nmitta'q Se'suguli, ta'n apji mimajit, 'ntinna'q eig. Nmituta'q ugml'gigno'tim wet sapu tl lugweg 'ntinna'q ta'n tel siawawgsultieg, ninen ta'n apugjig 'npu'titesnen. ¹² Ninen iga'tueg

'ntmimajuaqanminen. Etug jel ne'po'qsitesnen ta'n tel pestunmu'tieg. Apjiw 'nsano'qonigtug eimu'tieg gatu gilew iapjiwewei mimajuaqan nige' geggunmoq. Ula wet tliaq ugjit gilew ulapetmnew.

¹³ Getlams'tasultieg pa wijeı aq ta'n Gjinisgam ugtwi'gatign tel wi'gas'g, "Getlams'tasiap etna na ugjit wesgutm." Na teliaq aq elt wesgutmeg wejiaq ta'n teli getlams'tasultieg. ¹⁴ Geitueg Gjinisgam ta'n apaji minua'lapnn Gjisaqamaw Se'sugulial, elt apaji minua'lugsitesnen maw Se'susal ninen ta'n tleiaultieg Se'suguli aq la'lugsitesnen negmeg maw gilew. ¹⁵ Gjinisgam na wet tla'teget glaman 'gtlams'tmu'tinew. Ta'n me' tel piam pugweloq getlams'tasultioq Se'suguliewigtug, na tl piam pugwel'toqs'p ta'n miwatmuatoqs'p Gjinisgam ugjit ta'n teli ule'ugsi'gw, aq na me' gepmitelmaten.

El mimajulti'gw ta'n teli gtlams'tasulti'gw

¹⁶ Mo punia'tigw je tlia gaqinal pem menaqana'tigl aq apugjig 'npu'titesnu. Gatu 'gtangita'suaqanminal melgignewa'luggig Gjinisgamewigtug te'sigisg'g aq maw 'gjijaqamijinaq. Etna na ugjit mo punia'tigw. ¹⁷ Nige', ta'n ma'mun gitnm'ti'gw, gisa'lugsitesnu me' gepmitelmugsitesnu wa'so'q, glaman ula gitnmo'qon tli angamugt'tal pa wijeı aq mo goqwei. ¹⁸ Mo angite'tmug ta'n goqwei teliaq 'gtinnenaq ta'n tel gitnm'ti'gw, gatu awna angite'tmug ulo'ti ta'n goqwe'l wa'so'qewe'l ta'n menaq nemituggul. Ula gitnmo'qon,

apugjig gaqiatew, gatu na ulo'ti ta'n wejgu'aq, iapjiwewe'tew.

5

¹ Geitu'g ta'n tujiw 'npu'ti'gw pa wijeï aq gignal seiocqta's'g. Ga'qinal tli ngattesnu. Na tujiw 'msntesnu pile'l ga'qinal wa'so'q ta'n iapjiwewe'tal, ta'n Gjinsgam gisitugsigupnn, mo mimajuinu'g, pa wijeï aq gignal ta'n iapjiwewe'tal. ² Wesam tetaqaluma'ti'gw, ta'n tetuji puatmu'g, msntesnu ga'qinal wa'so'qewe'l je mu gisi esgma'tmug gisi msnmnenu. ³ Tl nasa'tutesnu pa wijeï aq pile'l aligal. Ma pas'g 'gjijaqamijultigw gatu guguntesnu wa'so'qewe'l ga'qinal. ⁴ Gitnm'ti'gw aq jiujaqa siwia'ti'gw ta'n tujiw ugs'tqamugewe'l ga'qinal geggunmu'g. Mo na tetuji 'gtu 'npu'tigw aq ma gugunmug ugs'tqamugewe'l ga'qinal gatu awna wesam tetaqaluma'ti'gw ta'n tel puatmu'gul wa'so'qewe'l ga'qinal. Na tujiw ugs'tqamugewei mimajuaqan gaqiatew aq iapjiwewei mimajuaqan 'pji pqotamgiatew. ⁵ Etna na Gjinsgam ta'n ilajulugsi'gup ugjit 'msnmnenu iapjiwewei mimajuaqan. Ignmugsigupnn Wejuli Nisgaml ugjit musga'tugsinenu ta'n teli tplumugsi'gup tliatew.

⁶ Etna na ugjit apji welgwijulti'gw aq mo sespete'tmuggw. Geitu'g ta'n teli pgije'g, geggunmu'g ula ugs'tqamugewe'l gaqinal, ma gisi 'lta'gw Gjisaqamaw wiguaq aq ma gisi wijitgweiwawgw Se'sus. ⁷ Tel mimajulti'gw ta'n teli gtlams'tasulti'gw Se'suguliewigtug mo ta'n tel nemitu'g. ⁸ Etna na ugjit welgwijulti'gw

aq mo sespete'tmuggw. Getu' 'nqatmugul ga'qinal ugs'tqamugewel aq 'lta'tesnu ta'n Gjisaqamaw eig aq apji wijitgweiwatesnu. ⁹ Je tlia i'mu'ti'gw ula ugs'tqamu gisna na'te'l wa'so'q wejo'tmug tetapua'lanenu ta'n tel we'gwi gisi pgwatug. ¹⁰ Amujpa na 'ms't ta'n te'si'gw 'lta'tesnu Se'sugulieg ugjit ilsumugsinenu. 'Ms't wen ta'n goqwei gis tla'teget, gelu'lg gisna winjig ta'n teli pgitawsij ula ugs'tqamu, 'msntew ta'n goqwei te'p'g.

*Gjinisgam teli ugsua'lugsi'gw witapaq
muta Se'suguli eig 'gtinnenaq*

¹¹ Gepmitelm'g't aq emtoqwalg't Gjisaqamaw. Etna na ugjit munso'ltieg gisa'lanan mimajuinu'g 'gtlams'tuanew Se'sugulial. Gjinisgam wajui gji'jugsieg elt gilew wijeï tli gji'jianew. ¹² Mo ginualsultiweg gatu awna ewi'gmuloq ugjit ignmulinen glusuaqann ugjit ta'nig ginlua'latijig mimajuinu'g ta'n tel musgalsulti'tij gatu mo ta'n telgwijia'ti'tij uggamlamunuaq. Na tujiw gisi assitematoqs'p ugjit ninen. ¹³ Mimajuinu'g tel'ta'sultijig elue'wia'tieg ta'n wet tla'taqatieg ugjit Gjinisgam. Etugjel na teliaq. Gatu geitueg'p 'ns'tuo'ltinen ta'n tujiw pestunmatmule'g Se'suguli, getmite'tmeg'p aq wet tla'taqatieg'p ugjit gilew. ¹⁴ Ta'n teli gsalugsi'gw Se'suguli na ninen gisa'lugsieg munso'ltinen ta'n tel pestunmu'tieg. Geitueg Se'suguli weji np'g'p ugjit 'ms't mimajuinu'g. Negm gt'puninu wesua'tugsigupneg. Gaqapetg'pneg ugjit ginu ta'n teli ulmaje'g'p na wijeï Gjinisgam tel nemugsi'gw pa wijeï aq ginu 'ms't wijeï mawi 'npu'tigusnn.

¹⁵ Weji np'g'pnaq ugjit 'ms't mimajuinu'g glaman ta'nig mimajultijig aq getlams'tasultijig ma nugu tla'taqati'gw ta'n goqwei tel puatmi'tij gatu awna tela'taqatitaq ta'n tel puatg, na negm ta'n nepg'p ugjit negmow aq apaji minua'lut'p.

¹⁶ Mu nugu wen ilsumawg ta'n tel nmu'g. Newgt tel'telmugg'p na Se'suguli pas'g mimajuinuit pa wije i aq ginu. Mu nugu wije i tel'ta'sulti'gw.

¹⁷ Ta'n tujiw wen getlams'tasij Se'sugulial Gjinisgam pilei angita'suaqanm ignmuaj. Puna'toq ta'n i' tle'g'p aq piltu mimajit. Se'susal toqo wije'tijig.

¹⁸ Ula 'ms't Gjinisgam gis tla'toq, getanug'p gatu nige' negmeg apaji tgwa'lugsi'gup. Gawasga'lugsi'gup witapeultinenu wet sapu tl lugwet Se'suguliewigtug. Ignmugsi'gup ugtlgowaqan ugjit gnua'tuanenu igtigig elt maw witapeultinew Gjinisgaml. ¹⁹ Ula na 'gtagnutmaqanminu ugjit Gjinisgam, na negm apaji tgwa'la'pni ugtmimajuinung ta'n getlams'tasultijig negmeg, wet sapu tl lugwet Se'suguliewigtug. Gjinisgam mo nugu migwite'tmuagupnig ugtlue'utiwal ugjit ugtapulan. Ignmugsi'gup ula agnutmaqan ugjit tlimanenu igtigig, "Gjinisgam pual'sg witapewinew."

²⁰ Etna na ugjit ninen na Se'suguli ugtagnutmewinumg. Gjinisgam e'wugsieg ugjit glulinen pa wije i aq Se'suguli tl tawaqtmugsioq. Pa wije i aq tl munsaiugsioq. Getanoqop gatu etawaqtmuleg, ignmug gawasga'lugsinew aq apaji tgwa'lugsinew negmeg. ²¹ Se'suguli mo pata'tegegup gatu Gjinisgam gaqi iga'tuapnn 'ms't 'gtlue'utinal glaman ginu ta'n 'gtlams'tasulti'gw aq eimu'ti'gw negmeg gisi iga'tugsitesnu Se'suguli uggetlamiaqewem. Na nige' getlamia'ti'gw Gjinisgamewigtug.

6

¹ Etawaqtmuleg ta'n goqwei weji msnmoq Gjinisgamewigtug, mut liaptas'gtn gatu ignmatmug lugwen ta'n telo'ltioq. Munsailuleg mut pisuo'tmnew gatu lugwej 'gmimajuaqanmuqa.

² Jigs'tmu'tigw ta'n Gjinisgam teluet, “Ta'n tujiw wel'telmuloqop mimajuinu'g aq nutu'l oqop, na tujiw apoqonmuloqop. Etna na na'gweg ugjit ugs'ta'tinew.”

Na teluep Gjinisgam.

Na nige' nin Poligap telimuloq, jigs'tmu'tigw. Ula na ajiet ugjit ignmuanew Gjinisgam ul'telmugsinew. Gisgug na na'gweg ugjit ugs'ta'tinew.

³ Tel gegnu pmita'ieg glaman ma wen gisa'laqatt mo menuegen Gjinisgam gelu'lg ugtagnutmaqanm. Glaman ma wen

we'jitugsiweg goqwei amsalteg ta'n tel lugutieg. ⁴ Gatu ta'n tel mil lugutieg,

musga'tueg ninen na Gjinisgam ugtlugowinumg. Gisipugutmeg, ta'n tujiw gitnme'ugsieg. Ta'n teli amasgipnugsieg aq ta'n mo nemitueg'p ta'n tl jiglita'tesnen 'nsano'qonigtug, me' gisipugutmeg.

⁵ Mattoqsieg'p, aq laplusang pijo'lugsieg'p, maw ugt'gsieg'pnig, aq attignita'ieg'p ta'n tel lugowg't Se'suguli, 'lpa gaqia'tieg aq gaqaisg mo nep'tiweg, aq mo mijjultiweg. ⁶ Musgalsultieg

ninen na Gjinisgam ugtlugowinumg ta'n tel gegnu pmita'ieg. Mo winjigtnug ta'n teli angita'sultieg pas'g gelu'lg'ntangita'suaqanminal aq waqame'gl. Ta'n teli ns'tmu'tieg Gjinisgam ugtagnutmaqanm na wejo'tmeg tla'taqatinen. Na tel sangewo'ltieg aq nemitueg'p ta'n

teli ule'waqatjig igtigig. Wejuli Nisgam ilgwenmugsiegl ntangita'suaqanminal gesalg'tjig ta'nig getlams'tasultijig Se'sugulial. Gesalg't maw 'ms't wen Gjinisgamewigtug tlia we'gaw ta'nig mo gesalugsiweg. ⁷ Musgalsultieg ta'n tel gina'matmeg teliaqewei aq Gjinisgam ugml'gigno'tim apoqonmugsieg ta'n tel mil lugutieg. Se'suguli tetapua'lugsieg Gjinisgamewigtug. Etna na ugjit Wejuli Nisgam ignmugsieg ta'n goqwe'l igalugsitesnen aq ta'n tl mn'tu wissuignematesnen. ⁸ Alt gepmitelmugsieg, aq alt 'ntaqo'qona'lugsieg, mil agnimugsieg, aq alt ginualugsieg. Teli ugsua'lugsieg pa wijeï aq nuji egsua'tijig, gatu awna ninen pas'g telueieg teliaqewei. ⁹ Alt mo nenugsiweg gatu alt wel nenugsieg. 'Nsano'qonigtug eimu'tieg'p, getu ne'po'qsieg'p gatu geituoq me' mimajultieg. Jile'ugsieg'p gatu mo ignmuam't'pni ne'po'qsinen. ¹⁰ Jijuaqa ewlgwijultieg'p 'ngamlamuninaq gatu wijeï teli ulgwijultieg Gjinisgameweigtug. Ewle'jultieg gatu pugwelgig mimajuinu'g gisa'l'g'tjig ugs'ta'tinew, na ula pa wijeï aq milesultinew Gjinisgamewigtug. Mo goqwei assutmueg gatu awna ms't goqwei geggunmeg Se'suguliewigtug.

¹¹ Nigmatut, Golintewaq, mo mimgwa'tulueg'p goqwei. Telimuloq ta'n telgwitg 'ngamlamun. Na tetuji gsaluloq. ¹² Mo ninen puni gsalulueg'p gatu gilew puni gsalieg'p. Pa na goqwei i'g ta'n gissaneg wetme'ugsioq, getu gnua'tuleg mo goqwei eigtnug ta'n ninen wetme'ugsieg. ¹³ Tel gluloq pa wijeï aq nn'janioq glaman mut gugunmnew goqwei 'ggamlamunuaq ugjit ninen. Muta ni-

nen mu geggunmulueg goqwei 'ngamlamuninaq.
Asite'tmuieg ntg'saltuaqanminen!

Angweiuƣ ta'nig mo getlams'tasulti'gw Nisgamal

¹⁴ Mut 'tgwatiwi'tij ta'nig mo getlams'tasulti'gw Nisgamal aq mut toqo lugwenew muta mo wije teli gtlams'tasultiwoq. Jigs'tmug Gjinisgam ugt'tplutaqanm pas'g mo negmow jigs'tmi'tigup. Piltu angita'sultijig pa wije aq tepgig aq na'gweg.

¹⁵ Wittoqwa'lug Se'suguli. Negm aq mn'tu ma gisi ul'te'tmi'ti'gw. Ta'n wen getlams'tasit ma gisi toqqwatmug ta'n wen mo getlams'tasigw. Ta'nig getlams'tasultijig geggunmi'tij ta'n goqwe'l Nisgamewe'l gatu ta'nig mo getlams'tasulti'gw mo geggunmi'ti'gw. Mo goqwei wije geggunmi'ti'gw.

¹⁶ 'Nnuoqta'wg mo tleiaulti'gw Gjinisgam 'gja'sutuo'guomg. Ginu pa na wije aq Gjinisgam 'gja'sutuo'guom muta Gjinisgam ta'n iapjiw mimajit eig 'gtinnenaq. Pa wije aq Gjinisgam teluep,

“Maw mimajultitesnu aq mawi al'ta'tesnu.

Ni'n na Gnisgamuow

aq gilew na 'ntmimajuinuultitoqs'p.”

¹⁷ Aq Gjisaqamaw teluet,

“Amujpa na puna'loqig aq nigtuita'ioq ta'nig mo getlams'tasulti'gw.

Mut tla'taqatinew ta'n goqwei ntaqo'qona'litew aq ul'telmultoqs'p aq ugsua'lultoqs'p.

¹⁸ Aq ni'n gujuowitoqs'p aq gilew 'ngwisultitoqs'p aq ntusultitoqs'p.”

Na ula teluet Gjisaqamaw ta'n iganpugutg 'ms't goqwei.

7

¹ Nigmatut ta'n mawi gsaluloq, Gjinisgam 'ms't wegla teplumugsigupnn. Jigla'tinej ta'n te'sg goqwei mo tetaputenug gaqinaq aq 'gjijaqamijinaq, ta'n mo weli angamgugtnug Gjinisgamewigtug. Ge' musga'tuanej Gjinisgam ta'n tel gepmitelmug igalsultinej ugjit pas'g negm. Ugjo'tmnej te'sigisg'g me' pm sape'ultinenu.

Wegla tla'taqatioqol gisa'litesnen welgwijultieg

² Ap ulitelmieg, iga'lieg 'ggamlamunuaq. Ap angitelmieg. Menaq wen amsala'laqat. Menaq wen gisa'laqatt opla'tegen. Menaq wen pep-sitelmaqat. ³ Mo wet thuew ula ugjit 'lsutmulinew muta gis tliaq ta'n gis thueiap. Gilew tetuji gsitelmuleg aq apjiw angitelmuleg je tlia mimajultieg gisna 'npu'tieg mawqatmu'titesnu Se'suguliewigtug. ⁴ Muta ni'n weli gji'juloq etna na ugjit weji ginitelmuloq. Ta'n tel gitnmaiap gisa'lioqop ulgwijin ta'n tel nutmai ugjit gilew. Etna na ugjit pajiji ulgwijin.

⁵ Tlia we'gaw ta'n tujiw iga'ie'g Masetoni-aewa'gig, mo gisi atlasmultiweg'p aq mo gis pun sespetelmaqat'pnig. 'Ms't tami gitnme'ugsieg'p aq gi'gaita'pnig aq jipasultieg'p ugjit ta'nig getlams'tasultijig. Mo wantaqo'ti geggunmueg'p 'ngamlamuninaq. ⁶ Gatu Gjinisgam ta'n apgnua'laji ta'nig ewlgwijultiliji, apgnua'lugsieg'p ta'n tujiw Taitus pegisingeg. ⁷ Mo pas'g negm ta'n teli pgising gatu ta'n goqwei telimugsieg'p ta'n teli apgnua'loqop. Telimugsieg'p ta'n tetuji 'gtu nmioq, ta'n teli ms'go'ltioq ta'n apji gisgajo'ltioq

ugjit igalnew. Etna na ugjit nige' me' pajiji ulgwijn.

⁸ Je tlia na 'ntwi'gatign gisa'lugsioq ewlgwijultinew mo mesgeiw ta'n tel wi'gmap. Mesgeta'siap muta geituap ta'n tli asgaiugsitoqs'p gijga'ji'. ⁹ Gatu nige' welgwijn mo ta'n tel gisa'luloq ewlgwijultinew gatu awna ta'n teli ewlgwijultioq gisa'lugsinew gawasgita'sultinew. Ta'n teli ewlgwijultioq Gjinisgam e'w'g'p glaman ma ugji ugtap'tiwoq. ¹⁰ Gjinisgam e'w'g ewlgwija'suaqan ugjit 'gtlue'utiwal 'gmimajuqaanminaq ugjit apoqonmuginenu gawasgita'sultinenu, jiglita'nenu elue'utigtug aq me' gigji majulgwalanenu Se'suguli. Etna na ugjit mo mesgita'sultigw ta'n tel tla'tegej. Gatu awna na mimajuinu ta'n mo getlams'tasigw ta'n teli ewlgwijing mo gisa'lagul gawasga'silin elue'utigtug gatu gisa'latal siaw lielin mn'tua'gig. ¹¹ Gjinisgam e'w'g'p ta'n teli ewlgwijultioq ugjit 'gtlue'utiwal ta'n tli ulapettoqs'p ugjit ulapetmnew. Mo nugu tl'ta'sultiwoq ejela'tuoq. Gatu awna sespete'tmoqop aq getaqite'tmoqop ta'n tl jigla'tuoq ula lue'uti ta'n ewi'gmuloqop. Jipaqita'ioqop ta'n gis tliaq aq ma'mun pualioqop lien aq apoqonmulinew. Gatu gilew smtug elugwatmoqop ta'n goqwei mo weltenugup aq gisa'luoqop ugtapen na mimajuinu ta'n pata'tegep. Tela'taqatioqop 'ms't goqwei ugjit gis tetapua'taqatinew.

¹² Tel wi'gmap glaman Gjinisgam musga'tugsitoqs'p ta'n tetuji sespetelmieg'p. Etna na ugjit wet tla'tega'p mu ugjit pas'g apoqonmuan na mimajuinu ta'n pata'tegep gisna ta'n wenn

pata'tegeligpnn. ¹³ Etna na ugjit welgwija'lugsieg'p me' aji ulgwijultieg'p ta'n nemi'g'tteg Taitus welgwijing, muta gilew welgwija'loqop aq gisa'loqop mo nugu sespeta'sin. ¹⁴ Ginualuloqop negmeg ta'n teli gtlams'tasultioq aq mo 'ntaqoqona'liwoqop. Apjiw teliaqewei telimuleg'p aq pa na wijeı ta'n telimg'tt'p Taitus ugjit gilew musga'tuoqop tlian. ¹⁵ Ta'n tujiw migwite'tg ta'n gilew tel gisgajo'ltioqop jigs'tmu'tinew aq gis geta'gite'tmoqop gis tetapua'lanew aq jipasultioqop mo gis tla'taqatinew ta'n tel pualugsioqop. Na tujiw me' aji gsalugsioq. ¹⁶ Tetuji ulgwijin ap 'mjit newgt gisi wajui lita'sualultoqs'p!

8

Gilew ta'nig getlams'tmu'tioq tli apoqon-mua'tigoq igtigig

¹ Wijigatulti'gw pewaluleg 'gji'tunew ta'n Gjinisgam teli ul'telmapni ta'ni getlams'tasultiliji Masetoniaewa'gig. Ignmuapni ta'n tli apoqonmuaten igtigig ta'nig getlams'tasultijig ta'n tel nuta'ma'tij. ² Wel'te'tmi'tip ma'muni apoqonmua'tinew aq tela'taqatipnig muta na tetuji ulgwijultipnig. Je tlia tel ma'mun gitnm'ti'tij aq we'gaw teli ewle'jultipnig. ³ Giasgiw gegnua'tuloq, ignmua'tipni ta'n tel gisi pgwatu'tij aq je me' muta negmow ma'mun getu apoqonmua'tipnig. Wejiaq'p unggamlamunaq ta'n teli apoqonmua'tij. ⁴ Negmow Masetoniaewağ etawaqtmgısieğ'p aq munso'ltipnig ugjit gisi wittoqutultinew aq mawi apoqonmatultinew

Gjinisgam ugtmimajuinung Jutiaewa'gig. ⁵ Me' ma'muna'taqatipnig je mu ta'n tel'ta'sultieg'p. Tmg igalsultipnig ugjit Gjinisgaml aq na tujiw ignmugsieg'p suliewei ugjit ignmuanen Gjinisgam ugtmimajuinung Jutiaewa'gig. ⁶ Na tujiw ninen munsaiqat Taitus ta'n poꝓji tl lugwatg'p ula lugowaqan, siawa'tun aq apoqonmugsinew gaqa'tunew ula 'lgowaqan, ta'n apoqonmuoqopnig Gjinisgam ugtmimajuinung Jutiaewa'gig. ⁷ Pugwe'gl ta'n goqwe'l Nisgamewe'l geggunmoqol. Melgi gtlams'tasultioq. Pugwelgig geggunmoqig nuji pestunmu'tijig, mesgi'g gina'masuti geggunmoq. Getaqite'tmoqop ta'n tl apoqonmua'tioq aq ninen ta'n tel me'gitelmuleg. Pualuleg elt uli apoqonmuanew Gjinisgam ugtmimajuinung aq me' un'jig 'lta'new ta'n teli apoqonmuoq.

⁸ Mo getu ilsumuluoq. Gatu getu musga'tuloq ta'n igtigig tel getaqite'tmi'tij apoqonmua'tinew. Gilew gis musga'tutoqs'p ta'n teli gsaloq igtigig Gjinisgam ugtmimajuinung, aq mu pas'g glusuaqann. ⁹ Geituoq ta'n Gjisaqamaw Se'suguli teli ul'telmugsi'gw. Wet naqasip ta'n tel milesip wa'so'q aq ewle'jualsip ugjit ginu glaman gisa'lugsitesnu milesultinenu ta'n negm teli ewle'juip.

¹⁰ Na ni'n teli angite'tm me' glu'lgteu gaqa'tuoq ta'n goqwei poꝓji tl lugwatmoqop newgtipunqeg gis pmiaq. Gilew mawi amgwesewaju'l'tioqop ta'n gisite'tmoq aq poꝓji tla'taqatioqop. ¹¹ Na tla'taqatigw aq gaqa'tug na 'lgowaqan. Getaqite'tmoq gis gaqa'tunew pa wije'i aq ta'n tel gisite'tmoqop gisi poꝓji tl lugwatmnew aq e'wmug

ta'n goqwei geggunmoq. ¹² Getaqite'tmoq gisi apoqonmua'tinew aq ignmuanew suliewei. Ta'n goqwei geggunmoq, Gjinisgam ul'te'tmugsitoqs'p, 'gsulieweimuow ugsua'tugsitoqs'p aq mu ta'n goqwei mu geggunmuoq.

¹³ Wejo'tm apoqonmuan igtigig glaman 'ms't tepiatew geggung, mo ugjit gilew gitnm'tinew, gisna ugjit negmow malo'tinew, aq ma goqwei lugwatmi'tigw. ¹⁴ Gatu nige' gilew pugwenmoq je mu ta'n tel nuta'maioq. Telteg ugjit gilew apoqonmuanew ta'nig nuta'ma'tijig. Na tujiw ta'n tujiw nuta'maioq aq negmow pugwenmi'tij ap negmow wijei gis tli apoqonmugsi-toqs'p. Glaman 'ms't wen tepiatew geggung aq ma wen ma'mun gitnmawgw. ¹⁵ Na tel wi'gas'g Gjinisgam ugtwi'gatigng, “Na mimajuinu ta'n pugwelg mawo'toqop mo geggunmugup wesam pugwelg aq na mimajuinu ta'n tegle'ji'j mawo'toqop mo geggunmugup wesami tgle'jg.”

Taitus aq witapaq

¹⁶ Miwatmaqat Gjinisgam ugjit gisa'lan Taitusal getaqite'tmn gisi apoqonmugsinew pa wijei aq ninen. ¹⁷ Mo pas'g wel'te'tmug'p ta'n goqwei pipanim'gt'p, gatu tel getaqite'tg'p gisi apoqonmugsinew. Gisite'tg'p lien ta'n eimoq. Wejiaq negm unggamlamung. ¹⁸ Maw negm, ap igtig elgimg't 'gjignaminu. Mawi gepmitelmut ta'nig getlams'tasultiliji 'ms't tami, ugjit ugtlgowaqan ta'n pestunmatg gelu'lg agnutmaqan. ¹⁹ Aq mo pas'g na weji mgnut'p aq iga'lut'p ta'nig getlams'tasultiliji ugjit wijei'ugsinen ta'n tel

mili al'ta'ieg aq ta'n tel la'tueg ula suliewei Juti-aewa'gig. Wet tla'taqatieg'p ugjit gepmitelmanen Gjinisgam aq musga'tunen getu apoqonmaqatjig ta'nig nuta'ma'tijig.

²⁰ Menaqqajewei ango'ttesnen na suliewei ta'n ignmuitesen glaman ma wen amsalteg we'jitugsiweg. ²¹ Gjinisgam geitoq getu ula'taqatieg, gatu pualg't 'ms't wen 'gji'tun. Etna na ugjit ula wet tla'taqatieg.

²² Maw negmow elging't ap igtig 'gjignaminu, gaqaisg wet nu'gwalg't, apjiw getaqite'tg'p gisi apoqonmuen. Aq me' nige' ma'mun lita'sualugsioq me' aji getaqite'tg gisi apoqonmuen. ²³ Gatu ugjit Taitus, negm na nitap ta'n toqo lugweieg'p ugjit apoqonmulinen. Gatu ugjit na igtigig 'gjignaminaq ta'nig wije'wa'titl negmow weji mgnut'pnig ta'nig getlams'tasultiliji aq gepmitelma'titl Se'sugulial. ²⁴ Musga'tug ta'n teli gsaloq igtigig Gjinisgam ugtmimajuinung glaman ta'n te'sijig getlams'tmu'tijig 'gji'tutaq ta'n tel tetapua'tieg'p ta'n tel ginualuleg. Tle'w negmow ta'n ni'n tle'wigoq.

9

Apoqonmug ta'nig getlams'tasultijig

¹ Mu nugu wi'gmuligoq ugjit ula apoqonmating ta'n elgitmug ugjit Gjinisgam ugtmimajuinung Jutiaewa'gig. ² Geju'loq wel'te'tmoq ugjit apoqonmuanew aq el ginitelmuloqop Masetoniaewağ. Telueiap, “Aqqaiaewağ ta'nig getlams'tasultijig, gisgajo'ltipnig apoqonmuanew gis tujiw newgtipunqeg.” Pugwelgig

gisalut'pni apoƣonmua'tinew ta'n gilew tel getaqite'tmoƣop gisi apoƣonmua'tinew. ³ Nige' elgimgig 'gjignaminaƣ glaman menaƣƣajewei gisgajo'ltitoqs'p aƣ 'gsulieweimuow ta'n ignmuoƣig gaƣi mawo'tas'gt'tew pa wije'i aƣ ta'n telimg'pnig. Na tujiw ma 'ntaƣo'qona'liwoƣ ta'n tel ginualuloƣop. ⁴ Pa na wije'i gilew ta'n tujiw Masetoniaewaƣ peji wije'wi'tij aƣ mo gilew gisgajo'ltiwoƣ aƣ gis tl ma'mun ginualuloƣop 'ntaƣo'qona'litesnen ma'muni ntaƣoƣonalsultitoqs'p. ⁵ Glaman gisita'siap ugjit pipaniman ula 'gjignaminaƣ ugjit igani ilta'new ta'n eimu'tioƣ. Apoƣonmugsitoqs'p ta'n tel gisgaja'tuoƣ 'gtignmatingewe'muow ta'n teli tplumsultioƣop. Na tujiw gisgatt'tew ta'n tujiw 'pgisinin. Musgattoqs'p getu apoƣonmuoƣopnig aƣ mo wen munsaiugsiwoƣop.

⁶ Ula migwite'tmug! Na mimajuinu ta'n iga'taqug ta's'g sginminn, pas'g tegle'ji'jt'tew ta'n tel mena'taqug. Na mimajuinu ta'n pugweli iga'taqug, pugwelgt'tew ta'n tel mena'taqug.

⁷ 'Ms't wen gisita'sis ta'n telgi'g getu ignmuetoƣ. Mut munsaiwanew wen ignmuetu'n me' aƣ ta'n tel puatg. Muta ta'nig wel'ta'sultijig gisi apoƣonmua'tinew tetapua'la'titl Gjinisgaml.

⁸ Gjinisgam gisi ignmugsitoqs'p me' aƣ ta'n goƣwei nuta'maiog. Glaman apjiw guguntoqs'p ta'n goƣwei nuta'maiog aƣ me' esgwiaƣ ugjit wen piluei gisi ignmuanew aƣ gaƣaisg ula'taƣatinew.

⁹ Gjinisgam ugtwi'gatign gasgiptnnaƣan jel newgtisga'q je ta'pu siawapegs'g pesgunateg Gtapegiaƣan (112.9) telueg,
 “Se'si ignmuetoƣopnn

aq negm weli apoqonmuapni ewle'juinu'g
aq iapjiw migwite'tmuataq ta'n teli ule'wapni
aq apjiw gepmitelmaten Gjinisgamewigtug.”

¹⁰ Gjinisgam na negm gisitoqopnn 'sginminn
aq gisa'toqopnn nigwen glapis gisigweg glaman
mimajuinu'g gis mena'taqugtaq aq mijipjewe
gunguntaq. Negm ignmugsitoqs'p ta'n te's'g goqwei
tel nuta'ma'tioq. Angua'tugsitoqs'p glaman igtigig
gis ma'muni apoqonmuatoqs'p. ¹¹ Apjiw Gjin-
isgam ignmugsitoqs'p tepiaq, glaman apjiw gisi
ma'muni apoqonmuatoqs'p igtigig. Ta'n tujiw
la'taqaj 'gtignma'tingewe'mual, negmow ta'nig
nuta'ma'tijig miwatmua'tital aq emtoqwala'tital
Gjinisgam. ¹² Ta'n tujiw apoqonmuoqig igtigig
na ula teliaq, ta'nig nuta'ma'tijig apoqonmujiq aq
maw gisa'tuoq pugwelgig pajiji miwatmuanew
Gjinisgam. ¹³ Ta'nig apoqonmuoqig ul'ta'sultitaq.
Mu pas'g ta'n teli ignmuoqig negmow aq igtigig
'gtignmatimngewe'mual gatu miwatmua'tital Gjin-
isgam ta'n teli apoqonmua'tioq Se'suguliewigtug,
aq menaqqajewe ta'n tel jigs'tmu'tioq. ¹⁴ Na
tujiw a'sutmesseugsitoqs'p ta'n tel gesitelmug-
sioq muta Gjinisgam pajiji ul'telmugsioqop aq
musga'tugsioqop ugjit na tla'taqatinew. ¹⁵ Ge'
miwatmuanej Gjinisgam ugjit ugguwisl iga'lapnn
ugjit nplin aq ugs'taugsinenu! Pajiji ulapetmu'g!
Mo eigtnugul glusuaqann ta'n tli usgutzen.

10

Poligap igatg ugtlgowaqan

¹ Ni'n, Poligap, etawaqtmuloq mut 'pgwatuinew
mlg'sin ta'n tujiw 'pgisinin. Alt te'sioq teluejig,

“Poligap melgesit ta'n tel wigmugsioq, ta'n tujiw gneg eig.” Gatu ta'n tujiw 'pgising ula tet waqqaj glulugsinew aq jipasitew tla'tegen ta'n tel wi'gigep. Se'suguli sangewe'g aq wele'waji 'ms't weni. Etna na ugjit pipanimuloq jigs'tuioq. ² Pa na wijei aq negm tla'teges, tel tawaqtmuloq mut 'pgwatuinew mlg'sin ta'n tujiw 'pgisinin muta geitu gis mlg'sintes aq mu naqatgenmagwi ugjit ta'nig teluepnig pas'g telo'ltieg ta'n ugs'tqamugewa'j mimajuinu'g telo'lti'tij aq wejo'tmeg tetapua'lanan mimajuinu'g. ³ Na teliaq ninen pas'g mimajuinu'g gatu getantueg lue'uti, mn'tu'g aq ta'nig getana'titl Se'sugulial. Gatu mo ninen 'ntml'gigno'timinen elita'siweg. ⁴ Ta'n tujiw matnaqq'tieg mo e'wmueg tapi gisna espo'qwas'gl, gisna ta'n pas'g goqwei ta'n ugs'tqamugewei gatu ta'n goqwei Nisgamewei. Geggunmeg ugml'gigno'tim, ugjit wissuignemanen mn'tu aq ugml'gigno'tim. Ta'n tujiw mimajuinu'g gi'gaita'tij aq getana'tij Se'susal, gegnua'taqatjig teliaqewei aq musga'taqajig ta'n teli oplia'ti'tij. Na tujiw seioqwa'taqatjig ta'n teli gi'gaita'tij. ⁵ Alt mimajuinu'g mo getu gji'jia'tigul Gjinisgaml gisna tel'ta'sultijig tepiaq tel glu'sulti'tij aq mo menuege'tigul Se'susal. Ninen musga'taqatjig ta'n teli oplia'ti'tij. Egina'maqatjig mimajuinu'g amujpa na gaqi iga'tu'tij ugtangita'suaqanmual aq uggamlamunual Se'suguliewigtug, aq tla'taqatinew negm ta'n tel puatg, mo negmow ta'n tel puatmi'tij aq ne'gaw melgim'g'tjig. ⁶ Ta'n tujiw igaian na'te'l ugjigji'tes ta'nig jigs'tuijig. Gisgaje'tes ugtapulan ta'nig siawi oplia'taqatjig.

7 Mut pas'g wesgiji angaptmnew goqwei. Eimu'tijig mimajuinu'g ta'n te'sioq aq teluisultijig apostale'wijig. Migwimtultigoq ta'n teli ugsualsultijig 'st'ge' apostale'wijig elt ninen Se'suguli ugtapostale'witemg. 8 Jijuaqa teli ugsua'lioq 'st'ge' me' tl ginnuan, ta'n tel wi'gmuloq ugjit ta'n tela'taqatioq ta'n teli iganpugutuleg. Wejiaq Gjinisgamewigtug ta'n teli iganpugutuleg. Ula telimuloq ugjit apoqonmulinew, aq gisa'linew me' melgi gtlams'tasultinew, mo ugjit asgaiulinew. Tla'tega's ta'n tel wi'gmuleg. 9 Gatu mo wejo'tmu jipaqa'lulinew ta'n tel wi'gigei'. 10 Alt gilew te'sioq tluetaq Poligap ugtwi'gatiginn gesite'wegl, pas'g na tel ginnuet. Gatu ta'n tujiw eig ta'n eimu'ti'gw nmiatoqs'p ta'n tel menaqanaj. Mu natawe'wistug, aq ugglusuaqanml mo tepawgtinugul ta'n pas'g goqwei. 11 Gatu wegla mimajuinu'g 'gji'tu'tis, ta'n goqwei ewi'gm 'ntwi'gatigng, ta'n tujiw mo eimu ta'n tujiw lia'n, tla'tega's.

12 Mo ni'n teli ugsualsiw 'st'ge' negmow aq mo wejo'tmu wijej tli espitel'sin 'st'ge' negmow. Al ginualsultijig. Angamtultijig ta'n telo'lti'tij aq teli ugsualsultijig wijej tlo'ltinew gisna me' gelu'sultinew je mu igtigig. Gatu mo nestuo'lti'gw. 13-14 Gjinisgam ignmugsieg'p ugtlgowaqan lugwatmnen ugjit mimajuinu'g gina'muanen, telimugsieg'p ta'n tl lugwattesnen. Elgimugsieg'p ugjit pestunmulinen. Mo elistuaqatt'p Gjinisgam ta'n tujiw peita'ie'g aq pestunmule'g na gelu'lg agnutmaqan ugjit Se'suguli. Gatu ugjit ni'n, pas'g ginualtes ta'n tel lugwei lugowaqan ta'n Gjinisgam ignmuip. 15 Mo ginluatmueg na 'lgo-

waqan ta'n igtigig gisa'tu'tip gatu awna ta'n Gjinisgam ignmugsieg'p lugwatmnen. Elita'sultieg me' pm gigtan ta'n teli gtlams'tasultioq glaman gis siaw lugwattesnen Gjinisgam ugtlgowaqan ta'n iga'lugsieg'p aq se'sa'sgt'tew. Apjiw negm Gjinisgam ta'n tel puatg. ¹⁶ Na tujiw gisi lta'tesnen piluei se'g ugjit pestunmuanen mimajuinu'g na gelu'lg agnutmaqan ta'n menaq wen etl pestunmug glaman ma ginluatmueg na 'lgowaqan ta'n piluei mimajuinu'g gisa'tu'tij.

¹⁷ Gatu Gjinisgam na telueg ugtwi'gatigng, "Ta'n wen getu ginluet amujpa ginluatg ta'n Gjinisgaml Gjisaqamawl gis tla'tegelij." ¹⁸ Ta'n tujiw wen ginualsij aq ta'n teli ul lugwet mo tepawgtinug. Gatu ta'n tujiw Gjisaqamaw musga'tuaj mimajuinu'g ta'n tel gepmitelmaj na tujiw tepawgtig.

11

Poligap aq ta'nig nujiugsugina'mua'tijig

¹ Tali ulm'tu'tioq, me' gijga'ji'j, gisipugutuiog je tlia gijga ewnasewistuan. ² Sespetelmuloq pa wije' aq Gjinisgam ta'n tel sespetelmugsioq. Sespetelmuloq ta'n teli gsalatoqs'p pas'g Se'suguli. Pa wije' aq e'pite's, ta'n menaq ji'nmul nenuagul, aq esgmalatl pas'g na ji'nmul ta'n malie'witaq. ³ Sespetelmuloq. Na mn'tu tel lue'wa'lapnn I'paal ta'n teli ntawita'ij. Pa na wije' getu lue'wa'lugsioq ta'n teli angitelmoq Se'suguli. Gisa'lugsitoqs'p jiglapasualan ta'n tel gigjo'ltioqop Se'suguli aq ta'n tel wajui gtlams'tasultioq ta'n telgi'g 'ggamla-munual. ⁴ Wegla nujiugsugina'mua'tijig naqsi gisgugsioqig aq 'gtlams'tuatoqs'p ta'n pas'g goqwei

telimugsioqig. Je tlia piltu pestunmua'ti'tij ugjit Se'susal ta'n goqwei mo telianug. Getlams'tmoqop piluei agnutmaqan aq piluei mesnoqop mo na Wejuli Nisgam'tp. Musga'tugsioqopnig piluei ta'n tli ugs'ta'titoqs'p aq gis lue'wa'lugsioqopnig. Naqsi jigs'tuoqopnig.

⁵ Mu tel'telmaqig ula ta'n piamitelmij aq telui'toqig apostale'wijig, me' espo'ltinew je mu ni'n aq me' 'gji'tunew. ⁶ Tl ta'sioq mo natawe'wistu gatu geitu ta'n wesgutm. Menaqa gegnua'tuloq aq apjiw musga'tuloq ta'n tel mila'tegei.

⁷ Mo ta'limuluoqop ta'n tujiw pestunmuluoq Gjinisgam gelu'lg ugtagnutmaqanm. Ejnalsiap ugjit ulapetmnew. Etug opla'tegeiap aq gisa'luloqop pepsitelminew ta'n tujiw mu ta'limuluoqop ta'n tel pestunmuluoq Gjinisgam gelu'lg ugtagnutmaqanm? ⁸ Igtigig mimajuinu'g apangituipnig ta'n tujiw etl lugweianeg gilew ta'n eimu'tioq. Gis tluetoqs'p etl gmutmgig igtigig ugjit ta'n teli apoqonmuluoq. ⁹ Ta'n teli pgiji wijitgweiuloqop mo wetme'nuluoqop ugjit apoqonmating ta'n tujiw nuta'maianeg suliewei. Ta'sijig ta'nig getlams'tasultijig, weita'pnig Masetoniaewa'gig? Pegisituap ta'n te'sg goqwei nuta'mai. Menaq weteme'nuluoq ugjit apoqonmating aq ma tla'tegew. ¹⁰ Ma wen ta'n telgi'g Gli'gewa'gig 'nqa'ligw tla'tegen ta'n goqwei ginlua'tmap. Ma ta'limu ta'n tel pestunmatm gelu'lg agnutmaqan. Se'suguli 'ntinneg eig. Negm na teliaqewei, glaman ni'n teliaqewei teluei. ¹¹ Goqwei na wet tluei? Etug jel tel'ta'sioq ta'n goqwei wet tluei mo gesaluluoq gatu geitoq Gjinisgam gesaluloq.

12 Siaw tla'tega's ta'n goqwei pem tla'tegeiap glaman ap igtigig ta'n telui'toqig apostale'wijig, ma gugunmi'tigw ta'n tl ginluattaq, aq ma thua'ti'gw wijeï tel lugutijig pa wijeï aq ni'n. 13 Ula mimajuinu'g mo menaqqajewei apostale'witewulti'gw. Negmow nujiëgsugina'mua'tijig. Getl ta Gjinisgam 'lpa mo petgimagupni. Gis lue'wa'lugsioq. Wesgiji angamgusultijig. 14 Getl ta na we'gaw Gjinn'tu gis sa'se'walsitew ugjit teli angamgusin 'st'ge' Gjinisgam ugtansale'witëml. 15 Na tujiw mut paqalauultinew ta'n tujiw mn'tu uglugowinujmg sa'se'walsulti'tij ugjit tli angamgusultinew 'st'ge' Gjinisgam ugluqowinumg ta'n tetapua'tilij. Ugtejgewei na'gweg tli ugtap'titaq ta'n tel te'pmi'tij.

Poligap ta'n teli ulmaje'g'p

16 'Mjit newgt etawaqtmuloq mut tli ugsua'linew 'st'ge' elue'wiei ta'n teli ewnasewistu gatu tli ugsua'lioq aq jigs'tuig na tujiw gijga gis ginite'lsites. 17 Ta'n goqwei nige' etl tluëi, mo Gjisaqamaw telimigup ugjit tl ginnuen ugjit etlewistu pa wijeï aq wen elue'wiet ta'n tel ginnuei. 18 Nujiëgsugina'mua'tijig ginnua'tijig ta'n tel telsulti'tij aq ta'n goqwei gis tla'taqati'tij. Etna na ugjit elt ni'n ginua's. 19 Teli ugsualsultioq 'st'ge' 'ntawo'ltinew gatu naqsi jigs'tuoqig elue'wia'tijig. 20 Mo tal'te'tmuoq ta'n tujiw nujiëgsugina'mua'tijig ilsumugsioq, wesua'tugsioq 'gsulieweimuow, gistesgugsioq, penoqitelmugsioq, igalsultipnig iganpugultinew. Pesigwetoqsiq ta'n tujiw mo ul'te'tmuawoq

ta'n goqwei teluejig. Gisna gisa'la'tiji igtigig paqtne'toqsineu. ²¹ Wesam sangewo'ltieg'p ugjit tla'taqatinen. Pa na 'ntaqo'qon ta'n tel sangewo'ltieg'p. Gatu ta'n goqwei gis ginluatmi'tij ni'n elt gis ginaltes.

Nige' ap telewistu pa wije i aq elue'wiet. ²² Ginlua'tipnig Lesui'peultineu, ni'n na gatu Lesui'pewi. Teluejig Isle'leultineu, ni'n elt na gatu Isle'lewi. Aplameg wettaqia'tijig, ni'n elt wettaqiei. ²³ Ginlua'utipnig ta'n tel lugowa'tipnn Se'sugulial, gatu me' ni'n ma'mun lugo'gt je mu negmow. Elt tlewistu pa wije i aq elue'wiei. Me' gaqaisg laplusang pisi, me' gaqaisg matte'img. Tesipoqqmaqante'img, gaqaisg 'npuaqan welgm. ²⁴ Gis na'n Lesui'paq te'sipoqqmaqante'jig nesisga'q jel pesgunateg. ²⁵ Si'st Lo'mewaq te'sipoqqmaqante'pnig aq newgt gun'tewte'img'p, si'st teppiap ta'n tujiw 'ntulnen seioqto'gweg, aq newgt tepgig aq na'gweg samqwanigtug egwijnap. ²⁶ Ta'n tel mili ala'si gaqaisg weltesgman 'nsano'gonn, sipu'l gesigawitgl, pugwelg'pnig eimu'tijig gmutnesg, 'ntmimajuinumg getanipnig, aq maw ta'nig mo Lesui'peulti'gw. Weltesgmap 'nsano'qon 'gjigang, paqtaqamigtug, 'gta'nug aq 'nsano'qonig ugjit ni'n ta'nig teli angamgusultijig 'st'ge' getlams'tmi'tij gatu mo jigs'tmi'ti'gw awna negmow getanipnig. ²⁷ Gaqaisg wesam lugwei aq gitnmaiap aq mo nepaw tepgig ugjit ta'n tel sespetelmuloq ta'nig getlams'ta'sultioq. Gaqaisg gewisin aq getu samqwai aq gaqaisg mo mijjiw, glaman gis siaw lugwattes 'ntlugowaqan. Gaqaisg neng'tesinap muta teli tge'g'p aq mo tepianug

aligal geggunm ugjit ta'n tli ul p'sites aq mo geggunmuap ta'n nigneniwap. ²⁸ Aq je me' ula te'sigisg'g apjiw sespetelm'gig na mimajuinu'g ta'nig getlams'tasultijig, aq gitnme'wijig. ²⁹ Ta'n tujiw wen menaqanaj ta'n teli gtlams'tasij, ni'n elt wijej telgwijin. Ewliwilm'g aq apoqonmaq. Ta'n tujiw wen lue'utigtug 'lpaqiej. 'Ngamlamun suel gaq suisga's'g aq mesgata'sualg na mimajuinu.

³⁰ Pa na ta'n tujiw ginnueian 'gji ginua's ugjit ta'n goqwei musga'toq ta'n tel menaqanai ta'n teli amasgipnnipnig aq ta'n tel malignimg'p. ³¹ Gjinisgam, na Gjisaqamaw Se'suguli ujjl. Emtoqwala'g't aq miwatmaqat iapjiw. Na geitoq mo etli egsuew. ³² Ta'n tujiw eimaneg na 'gji-gang Tamasgus. Na ji'nm ta'n g'pnnolewit ugjit elege'wit Alitas, iga'lapni ugsma'gnismg ugjit esgmalinew ga'qana'tas'gigtug. Getu' ugsua'lipnig aq getu pija'lipnig lapplusang. Elutas'gl na 'gji-gan gun'teweiei gigtoqosegenas'g. ³³ Gatu tuoputi eteg'p gigtoqosegenas'g. Wet nispilipnig ligpenignigtug aq wesmugwaiap.

12

Poligap ta'n telaplgigwa'p aq ta'n goqwei musga'tut'p

¹ Wegla wet tlimuloq ugjit ni'n muta ta'n goqwei igtigig tela'taqatiji, gisa'lijig tla'tegen. Mo gesatmu ginuatmn ta'n goqwei teliaqap ugjit ni'n, muta mo gilew apoqonmugsiwoq. Gatu nige' usgutmultoqs'p ta'n telaplgigwa'iap aq ta'n goqwe'l Gjinisgam musga'tuipnn. ² Geji'g newgte'jit ji'nm ta'n getlams'tasitl Gjnisgaml. Etna na

ni'n. Metlasipunqeieg jel ne'w wenaqa'ling'p aq ela'ling'p wa'so'q. (Mo gis tluew menaqqajewei tlia'n gisna pas'g tli aplgigwa'sin, pas'g Gjinisgam geitoq.) ³ Ap teluei, geitu wa'so'q ela'ling'p (gatu mo gis tluew menaqqajewei tlia'n gisna pas'g tlaplgigwa'n, pas'g Gjinisgam geitoq.) ⁴ Aq na'te'l nutmapnn ta'n goqwe'l mo glusuaqann eigtnugul ta'n tli usgutzen, ta'n goqwe'l mo teltenug ugjit mimauiu usgutnnew. ⁵ Na ula me' tepawgtig ugjit gis ginnua'tmn gatu ma tla'tegew. Pas'g ginnua's ta'n tel gitnme'wimg'p ta'n teli amasgipnnpig aq ta'n tel malignimg'p, aq ta'n teli espe'g Gjinisgam aq e'wit ugjit uggepmite'lgaqanm, je tlia mo tepawgtiw. ⁶ Gatu 'lpa 'gtu ginueian, ma lue'wiew muta tl tlimultoqs'p teliaqewei. Gatu ma ginnuow ula muta mo wen pualaq me' espitelmin je mu ta'n goqwei nemi'j tela'tegei aq nutuij teluei.

⁷ Ignmuimg'p ta'n goqwei asgo'tmuig na'qi glaman ma me'gite'lsiw ugjit pugwelgl ta'n goqwe'l gelu'lg Gjinisgam musga'tuipnn. Etna na Gjinisgam eliamapnn Gjimm'tu'l asgaiwin. Wegla elugwegl 'ntinneg aq apjiw asgaiwig glaman ma' gis ma'mun me'gite'lsiw. ⁸ Si'st a'sutmaiap aq etamg'p Gjisaqamaw ugjit jigla'tuin ta'n goqwei asgaiwig. ⁹ Na teli asitemip, "Moqwa!' Ntgelu'lgm ignmultes ugjit gisipugutmn ta'n goqwei asgiasg. Ta'n tel piam menaqana'ti'tij 'ntmimajuinumg na me' ma'mun musga'sg 'ntml'gigno'tim ugjit apoqonmuan." Na telueg Gjinisgam. Glaman ni'n Poligap tetuji ulgwig 'ngamlamun, ugjit ta'n tel menaqanai glaman Se'suguli ugml'gigno'tim ugji sapu tlugwetew ni'neg. ¹⁰ Welgwig 'ngamlamun ugjit ta'n

goqwei asgaiwig na'qi, aq ta'n mimajuinu'g penoqitelmipnig. Amasgipnnpnig, gitnmaiap aq gaqaisg nuta'maiap ugjit Se'suguli. Ta'n tujiw menaqanaianeg aq ml'gigno'ti mo geggunmuaneg na tujiw melgigna'iap muta negm apoqonmuip.

Poligap sespetelmajig Golintewaq

¹¹ Tele'i pa wijei aq elue'wiet ta'n tel ginite'lsi. Gatu gilew gisa'lioq tla'tegen. Telteg tl wi'gig'tigoq aq igaligoq ni'n aq mo gisa'ligoq usgumsin ta'n tel wi'gigei'. Ala mimajuinu'g ta'n telui'toqig apostale'wijig mo goqwei geggunmi'tigup ta'n goqwei ni'n mo geggunmu je tlia mo tepawgtiwan goqwei. ¹² Ta'n tujiw eimaneg na'te'l menaqajewei musga'tuloqop ta'n teli apostale'witewi aq Gjinisgam elgimip gilew ta'n eimu'tioq. Pugwel'pnn sangew tela'tega'n aq mo siwiewap. Paqalawaqan aq ta'n goqwe'l wejiaqal Gjinisgamewigtug aq mesgi'gl 'lgowaqann elugwatmap. ¹³ Pas'g ta'n goqwei mo tela'tegewap ugjit gilew. Ta'n tujiw wijitgweiageg mo pipanimuluoqop ugjit ignmuinew mijipjewei aq ta'n i'ttes, ta'n igtigig ta'nig getlams'tasultijig tela'taqatipnig. Tetuji ulm'tu'tioq ge' apigsigtuig ta'n teli opla'luloq, ta'n tel mo ignmuluoq apoqonmuinew?

¹⁴ Na gis nige' si'stewei ta'n gisgaje'i naji mitugwalulineu aq ma glutmuluoq goqwei. Mo getuapemuluoq gilew pas'g pualuloq ulapetminew. Muta mo puatmuluoq ta'n goqwei geggunmoq gatu awna gilew pualuloq. Mo teltenug mijua'ji'g 'pgwatelmuanew ungi'guaq wiluow gatu telteg ungi'guaq ugjit mijua'ji'g 'pgwatelmuanew.

15 Gaqoltes ta'n goqwei geggunm ugjit apoqonmulinew aq maw ignmalsites ugjit 'ggelu'lgmuow Gjinisgamewigtug. Je tlia ni'n ta'n tetuji gsaluloq gilew tlia mo piami gsaliwoq.

16 Alt teluejig, “Teliaq mo gesga'tuiweg'p goqwei. Gatu natawe'g'p aq gistesgugsieg'p ta'n teli egs'pugua'lugsieg. Amuj 'gja'tuigeppn na'tami suliewei.” 17 Pipanimuloq, gatu tal gis? Gatu alt ji'nmug elgimipnig, wesua'tugsioqos 'gsulieweimuow? A' na moqwa! Mo telianug! 18 Etang'p Taitus lien aq ni'n elgimg'p igtig 'gjignaminu ta'n getlams'tasit maw negm. Getu' tlimioq Taitus wesua'tugsioqos 'gsulieweimuow? A' na moqwa! Geituoq, ni'n aq negm gitg wijei Wejuli Nisgam geggung't, aq apjiw wijei tel gegnu pma'tieg.

19 Etug jel tel'ta'sultioq ne'gaw wejo'tmeg igalsinen gilewewigtug. Moqwa', mo telianug! Nemugsieg Gjinisgam. Telewistueg ta'n Se'suguli tl pualugsigeg tlewistunen aq 'ms't goqwei ta'n tela'tegeieg, nigmatut, wet tla'tegeieg ugjit apoqonmulinew. 20 Jipasi ta'n tujiw iga'ian na'te'l 'gji'jultoqs'p piltu gamigsultinew je mu ni'n ta'n teli gsatmu aq gilew 'gji'jitoqs'p piltu gamigsin je mu ni'n ta'n teli gsatmu'tigoq. Jipasi we'julinew alt te'sioq gi'gaita'ioq, qalipusita'tioq, naqsi luo'ltioq, ne'paqtmu'tioq, asgariatultioq ta'n teli usgumtultioq, pisui agnimtultioq, me'go'ltioq aq gisa'tuoq mesgi'g sespena'q wejiaq ta'n tel mawo'ltioq. 21 Jipasi ta'n tujiw lia'n Gjinisgam gisa'litew 'ntaqitelmulinew. Atgitemugtua's ugjit pugwelgig ta'n pata'taqatijig aq mo mesgo'ltigupni aq mu gawasgita'gupni

ta'n tel pata'taqati'tij aq ta'n teli el'ta'jig ta'n naqana'maqan. Wesgowa's'g ta'n teli winsu angita'sultijig, aq ta'n tel sespo'taqatijig aq newgtugwa'lugutijig wijeï tel lugutijig. Mo pualuluoq na wijeï tlo'ltinew ta'n tujiw lia'n.

13

Ugtejgewe'l glusuaqann ta'n Poligap telimapni

¹ Ula na nige' si'stewe'tew ta'n eliei naji mittugwaluloq. Ta'n tujiw wen elsutmuaj igtiql, amujpa na tapu'sliji gisna nesisiliji geggunaji, ta'n nemia'tipnn opla'tegelij, pa wijeï aq ta'n telteg Gjinisgam ugtwi'gatign. ² Ewlu'maqapnig ta'nig pata'taqatipnig aq maw igtigig ewlu'maqapnig ta'n tujiw tapuweieq elianeg aq ap ewlu'muloq gesgmaq eliew. Ta'n tujiw ap lia'n wen ta'n gis pata'teget ma gisumugtmug ta'n tli ugta-pula's. ³ Pualioq ni'n musga'tulinew ta'n tel lugwej Se'sus 'ntinneg aq ni'n menaqqajewei musga'tultoqs'p ta'n tel lugwej Se'suguli wet saputewistoaq ni'neg. Mo negm menaqanagw ta'n tujiw wetapulugsioq gatu awna musga'tugsitoqs'p ugml'gigno'tim. ⁴ Mimajuinualsip glaman tepiaq tetuji menaqanap, we'gaw gis gujjiewto'qsin, na tujiw wenaqa'lapnn Gjinisgam ugml'gigno'timg aq nige' iapjiw mimajit. Ginu ta'n eimu'ti'gw ugtinneg sangewo'lti'gw aq gisipugutmu'g ta'n tujiw igtigig getanugsi'gw. Mimajuinu'g teli ugsua'lugsi'gw menaqana'tinenu. Gatu nige' maw mimajulti'gw Se'suguli aq melgigna'ti'gw pa wijeï aq negm. Gugunmu'g Gjinisgam ugml'gigno'tim. Ninen e'wmnen ugjit gilew 'ggelu'lgmuow.

⁵ Angite'tmug ta'n telo'ltioq aq 'gji'tug 'gjitm majulgwalanew Se'suguli, gisna pas'g wej tla'taqatioq pas'g nmugsinew. Telgwitgl 'ggamlamunual. Se'suguli ta 'gtinnuaq eig aq me' ignmat ilgwenulin? Majulgwaloq gisna mo majulgwalawoq? ⁶ Elita'sualuloq gisi ul'te'ttoqs'p majulgwalanen Se'suguli. Mo pas'g teli angamgusultiweg Gjinisgam ugtmimajuinumen, gatu ninen gisipugutmeg'p ta'n teli gtlams'tasieg aq menaqqajewei tleiwieg Gjisaqamawigtug. ⁷ Etamg't Gjinisgam ugjit gilew ma' opla'taqatiwoq glaman tla'taqatitoqs'p ap ta'n goqwei tetaputeg. Mo ugjit musga'tunen ta'n tel gegnu gegina'mua'tieg. Gatu awna pualuleg tetapua'taqatinew Gjinisgamewigtug glaman gis musgalsultitoqs'p ta'n tel gegnu pmita'ioq je tlia ninen masgelmugsieg aq mo teli angamgusultiweg tepawgtultinen. ⁸ Ma goqwei gis tla'taqatiweg ugjit 'gtantunen teliaqewei gatu amujpa pas'g elugutieg ugjit teliaqewei. Ta'n tujiw tl mimajultioq teliaqeweigtug mo goqwei gis tla'taqatiweg gatu mo tl mimajultiwoq, amujpa na igattesnen teliaqewei aq gnua'tultoqs'p giasgiwewei ta'n tujiw opla'taqatioq. ⁹ Wel'ta'sultieg ta'n tujiw menaqana'tieg aq masgelmugsieg ta'n tujiw gilew menaqqajewei melgigna'tioq ta'n teli gtlams'tasultioq. Elita'sultieg aq a'sutma'tieg ugjit un'jig 'lta'new ta'n maw lugutinelw Gjinisgamewigtug glaman te'sigisg'g me' gigji majulgwalatoqs'p Se'suguli. ¹⁰ Etna na ugjit weju wi'gmuloq nige' glaman ma majiaqto'luoq aq ugtapululoq ta'n tujiw lia'n. Getu' e'wm

Gjinisgam ugml'gigno'tim ta'n ignmuip mo ugjit ugtapulinew gatu awna ugjit ml'gignewa'lulinew.

¹¹ Nige' wijigatulti'gw, atie'ultuloq. Ulgwi-jultigw. Ginitaugw ugjit tlo'tinew pa wije'i aq Se'suguli. Jigs'tmug ta'n goqwei telimuloq, wantaqamigsultigw, aq uleiatultigw. Etamg Gjinisgam, ta'n ignmuetoq gtu' g'saltuaqanm aq wantaqo'ti 'ggamlamunuaq wijitgweiugsinew.

¹² Ul'ta'sualtultigw aq ulgwiijimtultigw. 'Ms't ta'nig getlams'tmu'tijig ula tet, puatmi'tij wi'tugsinew.

¹³ Etamg Gjisaqamawminu Se'suguli ul'telmugsinew aq ignmugsinew uggelu'lgm 'ms't ta'n te'sioq. Etamg Gjinisgam ugjit gtu' g'saltuaqanm ignmugsinew aq Wejuli Nisgam mawa'lugsinew ta'n teli gtlams'tmu'tioq. Glapis ap nemu'loq. Poligap.

Gelulg Glusuaqan: Gisiteget Agnutmugsi'gw Mi'kmaq: Mi'kmaq New Testament New Testament only

copyright © 2003 Canadian Bible Society

Language: Mi'kmaq

Translation by: Canadian Bible Society

Mi'kmaq New Testament About Mi'kmaq

Mi'kmaq is an Eastern Algonquian language, spoken by the Mi'kmaq First Nations people indigenous to Canada's Maritime Provinces and the Gaspé Peninsula of Quebec, with some dialects extending into Maine in the U.S. The nation has a population of about 40,000, of whom nearly 11,000 speak the Mi'kmaq language. Once written in Mi'kmaq hieroglyphic writing, it is now written using mostly letters of the standard Latin alphabet.

About This Translation

This is a translation of the New Testament in the Mi'kmaq dialect spoken in Quebec. The translation was coordinated under the auspices of the North American Branch of the Summer Institute of Linguistics. If you are interested in obtaining a printed copy of this Bible, please contact the Canadian Bible Society at <http://www.biblescanada.com>.

Copyright Information

The New Testament in Mi'kmaq © 1998 Canadian Bible Society

The text of the New Testament in Mi'kmaq that appears in this electronic format or website is for personal use only.

Up to five hundred (500) verses of the Bible text in any form (written, visual, electronic or audio) may be quoted without permission. The quoted verses may not be more than 50% of a complete book of the Bible, or more than 25% of the total text of the work in which they are quoted. Prior written permission must be obtained for any other use of the text. Copyright acknowledgement must in all cases appear on the title or copyright page.

For more information on copyright conditions or to apply, visit <http://www.biblesociety.ca/copyright>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

01b2c1f8-15e5-5274-84ee-867154576051